ئۆپۆزیسیۆنەکانی ناو پەرلەمانی ئەڵمانیا دژی ئەنجامدانی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی شارەکان لە بەرلین ڕەتیان کردەوە، ئەمەش ڕەخنەی توندی لێکەوتەوە لە سەر دەسەڵاتی سەرۆک شۆلتز

ئۆپۆزیسیۆنی ئەڵمانیا ئەمڕۆ ڕەخنەی توندی لە حکومەتی سەرۆک شۆلتز گرت لە سەر ڕەتکردنەوەی ئەنجامدانی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی شارەکان لە بەرلین، کە ئەمەش ڕەخنەی فراوانی لێکەوتەوە لە سەر ئەوەی دەسەڵاتی سەرۆک شۆلتز سنووردار کراوە و کاریگەری لە سەر بڕیارەکانی پارتەکانی ناو حکومەت دروست دەکات. سەرۆکی پارتی دیموکراتی سۆسیال (SPD) ئەندریاس ڤیسلەر ئاماژەی بە مەترسی ئەوە کرد کە ئەم بڕیارە ببێتە هۆی لاوازکردنی متمانەی هاوڵاتیان بە سیستەمی دیموکراسی و پێشنیازی کرد کە دەنگدانێکی گشتی لە سەر ئەم بڕیارە ئەنجام بدرێت. لە لایەکی تریشەوە، سەرۆکی پارتی سەوز (Grüne) ڤالێریا کۆهلەر ئەوە ڕاگەیاند کە پارتەکەی ئامادەیە لە دادگای دەستووری فیدراڵی سکاڵا تۆمار بکات ئەگەر حکومەت بڕیارەکە جێبەجێ بکات، بە پێی زانیاریەکانی ئاژانسی هەواڵی ئەڵمانی (DPA) ٦٢ لە سەدای دانیشتوانی بەرلین پشتگیری لە بڕیارەکە کردووە کە ئەمەش دەرخەری ئەوە دەدات کە جیاوازییەکی گەورە لە نێوان ویست و ڕەزامەندی گشتی و بڕیارە سیاسییەکاندا هەیە.

سەرچاوەی نزیک لە پارتی سوسیال دیموکراتی ئاماژەی بە ئەوە کرد کە حکومەت هەوڵ دەدات ماوەی نێوان ڕاگەیاندن و جێبەجێکردنی بڕیارەکە بۆ ٤٨ کاتژمێر کەم بکاتەوە بۆ ئەوەی کێشە یاسایەکان چارەسەر بکرێن پێش دەستپێکردنی کامپانیای هەڵبژاردن. بەڵام ئەندامێکی تری پارتی سوسیال دیموکراتی ئەم بڕیارە بە "هەڵەیەکی ستراتیژی" وەسف کرد و ئاماژەی بە ئەوە کرد کە ئەگەر حکومەت بە خێرایی کار نەکات، دەرئەنجامەکانی دەکەوێتە سەر هاوپەیمانەکانی تر لە ئاستی نیشتمانی. هەروەها چەند ڕۆژنامەنووسێکی سیاسی ئاماژەیان بە مەترسی ئەوە کرد کە ئەم بڕیارە ببێتە هۆی دروستبوونی هەستی دژایەتی لە نێوان هاوڵاتیان و دەسەڵاتی جێبەجێکار، کە ئەمەش دەکرێت کاریگەری لە سەر هەڵبژاردنەکانی داهاتووی پارلمانی ئەڵمانیا دروست بکات.

(بەشداری ئینگلیزی لە ئەندامانی پەرلەمانی ئەڵمانیا)

بۆ ئەم دواییە ئاژانسی ڕاگەیاندنی ئەڵمانیا ڕاپۆرتێکی بڵاو کرد کە تێیدا ئاماژە بە ئەوە کراوە کە ٦٣ کەس لە ئەندامانی پەرلەمانی ئەڵمانیا لە ساڵی ڕابردوودا بەشداری چالاکیی جۆراوجۆر کردووە کە تێیدا وەرگێڕانی بڕیارە یاسایی و ئەندامەکانی تر بۆ زمانی ئینگلیزی هەبووە. ئەم چالاکییە لە لایەن بەشی پەرلەمانی ئاژانسەکە و هاوبەشی لەگەڵ چەند ڕۆژنامەنووسێکی سەربەخۆ جێبەجێ کراوە، کە ئامانجی سەرەکی ئەوە بووە کە هاوڵاتیانی بریتانیا و وڵاتانی تر بتوانن بە ئاسانی بڕیارەکانی پەرلەمانی ئەڵمانیا بخوێنن و لێکۆڵینەوەیان لە سەر بکەن بە زمانێکی ئاسان و ڕاستەوخۆ. ئەنجامەکە دەریخستووە کە زۆرینەی ئەو بڕیارانەی کە لە ماوەی ڕابردوودا دراون پەیوەندییان بە سیاسەتی ئەندازیاری و ژینگەیی هەیە، کە ئەمەش ئاماژە بە گرنگی ئەو بابەتانە دەکات لە نێوان هاوڵاتیان و پارتە سیاسییەکاندا.

بەرپرسانی ئاژانسەکە ئاماژەیان بە ئەوە کرد کە ئەم پرۆژەیە هەوڵێکە بۆ کەمکردنەوەی بۆشایی نێوان دەسەڵاتی یاسادانان و هاوڵاتیان، بە تایبەتی لە کاتێکدا کە زۆرێک لە هاوڵاتیان هەست دەکەن کە زمانی یاسایی زۆر قورسە و تێگەیشتنی پێویستی تێدایە. لە لایەکی ترەوە، چەند پارتێکی سیاسی ئاماژەیان بە مەترسی ئەوە کرد کە وەرگێڕانەکە دەکرێت ببێتە هۆی لێکدانەوەی هەڵە لە لایەن هاوڵاتیانەوە، بۆیە پێویستە هەوڵ بدرێت کە وەرگێڕانەکان بە فەرمی دابنرێن و بە پشتبەستن پێیان کێشە یاسایەکان چارەسەر نەکرێن. ئەم باسە لە کاتێکدا دێت کە پرۆژەی یاسای نوێی دژی داتای کۆمپیوتەری لە پەرلەمانی ئەڵمانیا لە ژێر لێکۆڵینەوەدایە و ڕەخنەگرانی مافی مرۆڤ داوای کردووە کە زانیاریی تایبەت بە هاوڵاتیان بە شێوەیەکی ئاسان بگەیەنرێت بە خەڵکی.

لە کۆتاییدا، ئەندامانی پەرلەمان ئاماژەیان بە ئەوە کرد کە ئەگەر ئەم پرۆژەیە سەرکەوتوو بێت، دەکرێت ببێتە نموونەیەک بۆ وڵاتانی تر کە هەوڵی کەمکردنەوەی بۆشایی نێوان دەسەڵات و هاوڵاتیان بدەن. بەڵام هەروەها ئاماژە بە ئەوە کرا کە پێویستە ئەنجامدانی ئەم کارە بە وردی و بە بێ کاریگەری لە سەر کوالیتی یاسادانان بکرێت، چونکە مەبەست لە کەمکردنەوەی بۆشایی نابێت ببێتە هۆی لاوازکردنی کوالیتی یاسادانان. ئاژانسەکە ڕایگەیاند کە هەڵسەنگاندنێکی سەربەخۆ لە ساڵی داهاتوودا ئەنجام دەدرێت بۆ ئەوەی دیاری بکرێت ئایا ئامانجەکانی هاتووەتە دی یان نا.

بەڕێوەبەری ئاژانسی ئەندازیاری ئەڵمانیا ڕایگەیاند کە ئەم پرۆژەیە بە شێوەیەکی فراوان پشتگیری لە هەڵبژاردنی ئەندامانی ئەنجومەنی شارەکان لە بەرلین کراوە، کە ئەمەش دەبێتە هۆی دروستبوونی کێشەیەکی یاسایی و دەستوری. بەپێی زانیارییەکانی ئاژانسی هەواڵی ئەڵمانی (DPA)، زۆرینەی ئەندامانی پارلمانی بەرلین پشتگیری لە بڕیارەکە کردووە کە ئەمەش دەرخەری ئەوە دەدات کە جیاوازییەکی گەورە هەیە لە نێوان ویست و ڕەزامەندی گشتی و بڕیارە سیاسییەکاندا. بەڕێوەبەری ئاژانسەکە ئاماژەی بە ئەوە کرد کە ئەگەر ئەم بڕیارە جێبەجێ بکرێت، دەکرێت کاریگەری لە سەر هەڵبژاردنەکانی داهاتووی پارلمانی ئەڵمانیا دروست بکات، بە تایبەتی لە کاتێکدا کە زۆرێک لە هاوڵاتیان هەست دەکەن کە زمانی یاسایی زۆر قورسە و تێگەیشتنی پێویستی تێدایە.

لە لایەکی ترەوە، چەند پارتێکی سیاسی ئاماژەیان بە مەترسی ئەوە کرد کە وەرگێڕانەکە دەکرێت ببێتە هۆی لێکدانەوەی هەڵە لە لایەن هاوڵاتیانەوە، بۆیە پێویستە هەوڵ بدرێت کە وەرگێڕانەکان بە فەرمی دابنرێن و بە پشتبەستن پێیان کێشە یاسایەکان چارەسەر نەکرێن. ئاژانسەکە ڕایگەیاند کە هەڵسەنگاندنێکی سەربەخۆ لە ساڵی داهاتوودا ئەنجام دەدرێت بۆ ئەوەی دیاری بکرێت ئایا ئامانجەکانی هاتووەتە دی یان نا.

بەڕێوەبەری ئاژانسی ئەندازیاری ئەڵمانیا ڕایگەیاند کە ئەم پرۆژەیە هەوڵێکە بۆ کەمکردنەوەی بۆشایی نێوان دەسەڵاتی یاسادانان و هاوڵاتیان، بە تایبەتی لە کاتێکدا کە زۆرێک لە هاوڵاتیان هەست دەکەن کە زمانی یاسایی زۆر قورسە و تێگەیشتنی پێویستی تێدایە.